

Website over de historie van de hovenier

Het mooiste vak van de wereld is al eeuwenoud

Honderden jaren geleden werden hoveniers – toen nog ‘tuinbazen’ geheten – weggekocht zoals dat nu met goede voetballers gebeurt. Tuinen waren statussymbolen en voor een prima tuinbaas moest je goed zorgen. Anders bood een eigenaar van een andere buitenplaats meer. Deze en ontelbare andere leuke en nuttige informatie en feitjes vind je op de website www.historie-hovenier.nl. Nieuw op deze website is de historie van de dak- en gevelbegroeners.

Door Ed Zeelt

Piet van der Eijk (67) uit Den Hoorn is al z'n hele leven hovenier. Maar hij is ook gek op geschiedenis. Het lag voor de hand die twee dingen te combineren. "Nadat ik mijn bedrijf had verkocht, ben ik blijven 'tuinen'. En ik ben me gaan verdiepen in de geschiedenis van ons vak", vertelt Van der Eijk. "Er leek weinig bekend over de hovenier. Des te meer over de architect en de opdrachtgever. Maar als je goed zoekt, vind je toch veel informatie." Van der Eijk begon met een groepje mensen. Inmiddels is hij alleen over. Eerst wilde hij een boek maken. Dat bleek financieel niet haalbaar. Met steun van de VHG is er nu een website. "Achteraf ook beter", zegt Van der Eijk. "Alle verhalen die ik tegenkom voeg ik nu in mijn eigen tempo toe." Daarvoor zoekt hij het internet af, bezoekt tentoonstellingen en archieven. Gelukkig komt er ook informatie van branchegenoten. Van der Eijk vindt het belangrijk dat de brancheorganisatie de opdrachtgever moet zijn. "Het mag geen hobby zijn van mij alleen. Later moet een ander er mee door kunnen gaan."

Hovenier was een alleskunner
We krijgen een kleine geschiedenisles: "In de Gouden Eeuw, vanaf ongeveer 1600, is voor het eerst serieus sprake van het vak van hovenier. In die tijd was de hovenier een alleskunner. Als tuinbaas had hij de regie over het hele buitengebieden: de buitenplaats, de siertuin, de groentetuin en zelfs het onderhoud van de rijtuigen. Pas de laatste honderd jaar zijn specialismen ontstaan. De groenvoorziener kwam, die vaak in gemeentelijk verband grotere oppervlakten bewerkte. De hovenier werkt kleinschaliger. En de specialisatie ging

door. Je ziet er nu de vijf vakgroepen van de VHG in terug: hoveniers, groenvoorzieners, dak- en gevelbegroeners, boomspecialisten en de interieurbeplanners. Ze hebben ieder hun eigen plek en eigen historie op de website."

Dak- en gevelbegroeners
Pas nieuw op de website is de historie van de dak- en gevelbegroeners. De bekendste historische daktuin was feitelijk geen daktuin: de hangende tuinen van Babylon die vanaf 1200 voor Christus werden aangelegd. Ook de Romeinen maakten daktuinen. Daktuinen zoals we die nu kennen, ontstonden eind negentiende eeuw in de Verenigde Staten. Van der Eijk vertelt dat de historie van de Nederlandse daktuinen een stuk jonger is. "De daktuinen van het hoofdkantoor van de NBM (nu ING) in Amsterdam gelden als eerste Nederlandse voorbeelden van een goede daktuin. Het bekende complex van architect Ton Alberts uit 1987 omvat 10.000 m2 daktuinen, ontworpen en aangelegd door tuin- en landschapsarchitect Jørn Copijn." Vele projecten zouden volgen. VHG Vakgroep Dak- en Gevelbegroeners omvat nu circa dertig lidbedrijven. Gevelbeplanting is er van oudsher geweest. Van der Eijk denkt dan aan wingerds met hun prachtige kleuren in het najaar en de moerbeiboom. Die werden altijd goed onderhouden. Als jongen moest hij bij een verzorgingshuis in Delft jaarlijks kozijnen, daklijsten en ander houtwerk vrijknippen van klimop.

Tuinjongen wordt architect
Aan mooie historische verhalen geen gebrek. Zoals dat van een tuinjongen die een erfenis krijgt van een beheerder,

boeken krijgt en wordt gestimuleerd om via studie wat van z'n leven te maken. Hij sticht een bedrijf in Utrecht en wordt een gevierd tuinarchitect. Of die buitenplaatseigenaar die na een slechte ervaring een werkbeschrijving voor een goede tuinbaas maakt. Een soort jaarplanning, waarin is opgenomen 'dat het vuile blad onder de grond moest worden weggespit.' Werk dat vroeger altijd werd gedaan, maar nu niet meer te betalen is. Knap dat ze daar toen al over nadachten. Zeker als je weet dat de Wageningen University nu bij bepaalde boomziekten adviseert het blad te verwijderen en af te voeren.

Genieten
"Dat vind ik het leuke van geschiedenis", zegt Van der Eijk. "Bepaalde lijnen uit het verleden vind je nu terug. Ik wil met deze website vooral de mensen die in het verleden in ons mooie vak hebben gewerkt, uit de anonimiteit halen. Ik wil laten zien welke vaardigheden ze in het verleden al hadden. Ik vind het leuk om te doen en ik geniet van de verhalen. En anderen hopelijk ook." Van der Eijk kan nog wel wat hulp gebruiken. Bijvoorbeeld van een 'slimme' jongen die hem kan helpen stukken op de website te zetten. En verder vooral verhalen van vakgenoten. "De informatie voor de website moet van mensen komen", benadrukt Van der Eijk. "Daarom hoop ik dat zoveel mogelijk mensen van de website horen. Natuurlijk kan ik in archieven veel informatie vinden. Maar vakgenoten kunnen me nog veel meer vertellen dan dat er nu op de website staat." ■

Kijk op www.historie-hovenier.nl